

Prodajna van Šibenika
na tromjeseč 3 K.
na po gotine 6 K.

Prodajna u Šibeniku
sa donosanjem lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SVAKE SUBOTE U ZADRU

Prodajna i pismo šalju se
Uredništvo. Nepravilna se
pisma ne primaju. Rukopisi
se ne vraćaju. Oglasi, pri-
občena pisma, zahvale itd.
tiskaju se po 20 para redak
— ili po godubi. —

Talijanska drzovitost.

Od njeko doba javlja se u talijanskom listu neki neznanić, koji mora da pripada i predstavlja glavni štab talijanasa u Šibeniku. Kad to on ne bi bio, on nebi u njihovo ime govorio, niti bi mu list njegove mudre sastavke tiskao.

I dosada je taj čovj pisao, ali nismo ga mogli uzeti ozbiljno, pa ga ni sada ne uzimljemo, a odgovaramo mu jer ovim ne mislimo odgovoriti njemu nego svim talijanima u mjestu a i u pokrajini, jer su, gdje god ih je, svi isti.

Talijanaši, dok su obćinari, imaju pravo da vode računa o poslima njihove obćine, da nadgledaju njezine posle i kako se novac troši, ali za to ne trebaju da u mutnu love i varaju i sunjnice, nego imaju obćinski ured, obćinske knjige, obćinske račune i tu mogu oni saznati sve što im treba.

Talijanaši, dok su obćinari, mogu želiti napredak svoga mjesta, ali radi toga ne treba da oni razpiraju, nastoje razdvojiti sunjnicenjem nas Hrvate, jer nije im još niko zajamčio da se Hrvati ne mogu naći svi na okupu proti njihovoj bezobzirnosti i bezobraznosti.

Nego mi se talijanima ne čudimo. Oni znadu posve dobro i puno bolje od nas kako na Obćini idje. Oni znadu da je pokoraćenje predračuna bilo ne ove godine nego prošlih i da je to pokoraćenje bilo već odobreno od vieća, jer nužno bilo u što se potrošilo. Mislimo da je i zemaljski odbor taj zaključak vieća odobrio.

Kad sve to talijanaši znadu za što govore, za što sunjnice, za što potvaraju da se i ove godine prokoraćilo u troškovima?

Nu, eto, razumije se. Njima je najglavnije napasti hrvatsku obćinsku upravu, njima je da Hrvate prikažu kao prosjake koji životare na račun talijanaških tvrdka, jer „qui si tratta delle principali ditte, soggette ad enormi addizionali“. Pod tim tvrdkama razumievaju talijanaši svoje. Ali to je velika drzovitost, jer valja da ti talijanaši znadu, da bi njeko ter njeko njihove tvrdke imale puno potrošiti kad bi vratile Obćini ono što su od Obćine koristovale. A njeko druge tvrdke bi valjda ostale na suho kad bi povratile „siromašnom narodu“ ono što su od njega lihovom i prevarom ogulile.

Razumijemo li se?

Njeki došli u naš grad goli i bosí te se obogatili. Naši mnogi i jaki i trgovci propali. Koji su to golici bili zna cielei Šibenik, a kako se njeki bogate poznato je veoma dobro, pa i njeki dan se moglo na sudu viditi, kad je siromah težak bio od redovitog suda riešen radi uvrede što je njeko račune nazvao de rači no m.

Jest svi ovi bogataši talijanaški došli su trbuhom za kruhom ili osobno ili je došao njihov otac ili djed. Oni su svi došli jaci, pa ako ćemo pravo, oni su tudjinci, neprijatelji našem narodu i njegovom napredku.

Prijatelj naroda je onaj koji za napredak njegov radi, ali tko ga guli i na njegov se račun lihovom bogati i ovdje i u cijeloj našoj okolici čak do Knina i Drača, taj mu nije nego neprijatelj, gulikoza. A kako je ovdje tako je oko Zadra i svukud gdje se talijanaši održali, jer su oni može se reć kod nas uveli, proširili

lihovu, jer su oni uzakonili onaj obćić da se našeg težaka smatra stvorenjem samo za deranje.

Naš težak nije bio ovako siromah, naša zemlja nije bila ovako ogoljena nego tekar posle gospodstva mletačkoga.

Činjenica je da su Hrvati bili bogati i da je naša zemlja bila šumom odjevena, a naša polja tusta. Činjenica je da je gospodstvo mletačko pretvorilo naše pućanstvo u skup siromaha a našu zemlju opustilo. A tako je moralo biti kad su Hrvati postali bili slugo gospode mletačke, koja nije radila nego je bogatila se, palaće gradila, uživala na teret i na račun našeg čovjeka, koji je sve što je imao i što je zaradio morao gospodi davati ili peći zakovan na galiju.

Danasnji talijanaši nisu drugo nego ili došli jaci ili baštinci one mletačke gospode i ima ih još mnogo koji ne žive nego od te baštine i od lihve.

Kad se na sve ovo promisli ne možeš nego da se čudiš bezobzirnosti talijanaškoj, koja si nove ove zemlje hoće da naziva „foresti“, tudjinci.

Nego mi ih i opet razumijemo, Hrvati nisu više njihovi robovi. Ne griju se više pod sjenom gospode mletačke. Trogirinim ne mrzi više Splićanima, Šibenčanin ne mrzi Trogiranima itd. itd., selo ne mrzi bližnje selo, susjed ne mrzi susjeda, kao prije kad je gospodar mlecć zavadjao i mržnju ulievao medju sinovima ova zemlje, samo da može nad njima kao nad psima zapovjedati i činiti da se na jedan njegov mig medju sobom razdiru.

Ta vremena su prošla. Hrvat je postao čovjekom i hoće da bude pravi sin svoje zemlje. On, gdje god bio, u svojoj je zemlji, na svojem tlu, koje su njegovi oci u krvi i znoju obradjivali da nogu gospodu mletačku tovit i hranom i novcem i krvlju. Hrvat, gdje god bio, u dužnosti je pridizati braću svoju, za nju raditi, okupljati ju jaćati, ju osvješćivati ju i radi sebe i radi potomstva svoga, radi naroda svoga, radi domovine svoje, koja mu je sveta i ovdje kao širom ciele Dalmacije, širom ciele Istre, širom Banovine i svukud i svagdje.

Hrvate ne dieli više Mlecć, doćim ih spaja prošlost zajedničkih muka, zajedničkih patnja, isto kao i zajednička sadašnjost i rad za zajedničku budućnost. U svom radu Hrvati ne gledaju nego samo na osobno poštenje, na domoljubno zauzimanje, na vriednost učinjenoga. Što ga dakle ulaze u posle hrvatske talijanaši? Tko im daje vlast da nas nastoje dieliti? Da što drugo nego želja da svoju vlast, koja im je skršena, opet u život dovedu, da opet zagospodare nad nami i našom zemljom. Ali razumjet će i oni da su svi Hrvati zvani da se tim njihovim željam odupru, i po tom da je njihova vlast za sva vremena ukopana.

Jedina još nada naših talijanaša može još biti irredenta, ali razumjet će oni da su svi Hrvati i opet zvani da irredentu u svojoj zemlji skrše za sva vremena. Razumjet će dakle da im valja ovu zemlju, ovaj naš narod, ovu našu narodnu misao ili štovati i za nju raditi ili seliti preko mora odakle su došli. Drugoć izlaza nema. A ako oni hoće nas Hrvate izazivati ako hoće, ali neka pamte da su oni vidljivi ostatak našeg prošlog poniženja, da su oni potomci ove gospode, koja su naše otce

gonili po galijam i mućili na sve moguće načine, neka pamte da mi u njima vidimo ogoljele naše gore, siromastvo našeg puka, zapuštenost i svako zlo koje ovu zemlju bije, neka pamte da na sve ovo nami krv od boli uzavre i da ih trpimo o jedino u nadi da ćemo ih do brzo posve nadjaćati i to tako da će i oni u svojem potomstvu biti sinovi ove zemlje: Hrvati, a ne tudjinci, neprijatelji naroda hrvatskoga.

Nego ipak svjetovali bi ih da ne izazivaju hrvatsku uztrpljivost od kraja. To smo im još jednom rekli, pa će biti dobro da napokon ovaj naš savjet upamte i usvoje.

Gospoda Talijanaši su pozvali nas da im odgovorimo, a mi smo ih evo posluzili.

Zaključna o našem školstvu.

Iz svega, što smo iznili, dobiva se jasan pojam o prilikama ili, da bolje rećemo, neprilikama našeg školstva, na kojemu treba još mnogo poraditi, da se barem približi školstvu kod drugih naroda. A to treba učiniti, jer na ovakav način zaostajemo sve više i više, dok drugi smjelo kroće napried, a danas je sreća, sloboda, napredak, sve u prosvjetnoj snazi naroda. Do te prosvjetne snage ne dolazi se ni pošto bez dobro uređenog pućkog školstva.

Pućko školstvo mora da je skroz narodno. Škola mora da bude ne samo hranom prosvjete, već i hfanom narodne sviesti. Iz škole mora da djeca izidju već gotovi rodoljubi, mora da znadu tko su i što su, i za svoje ime, za svoj ponos i za svoju otacbinu moraju ne samo znati se boriti, već znati i raditi mudro, savjestno poštrovno. Dapaće za takav uzvišen i plemenit uzgoj najprikladnija je pućka škola. Gupost je tvrditi, da se tim u školu uvadja politika. Patriotizam nije politika. Ne treba u školama strančariti, ne smije se dapaće, ali govoriti o Hrvatskoj, o hrvatstvu, o hrvatskim junacima, gojiti povjestne uspomene iz hrvatske prošlosti, buditi i razvijati u djeci žarko ćuvstvo ljubavi prema rodnoj grudi, to je ne samo plemenito i liepo, već i uzgojna, pedagoška dužnost.

Kod nas je iz naših pućkih škola gotovo formalno sve to izključeno. Kod nas se ne gleda nikad na jezgru, na suštinu, već samo na ono, što može liepo da obsjeni, da prikaže zbilja nekakav rad, nekakav plod pućke škole, ali ne gledajuć je li taj rad, je li taj plod baš onaj, koji mora da nikne, da sazori u pućkoj školi.

O patriotskom uzgoju u našim pućkim školama bilo je mnogo toga do sad pisano i rećeno, osobito u našem saboru. No sve to, kao da nije ništa pomoglo, pa je i u tom pogledu sve na samom pućkom učitelju. Njemu, rodoljubu, sinu ove zemlje, sigurno ne da srce da premućava pred djecom sve ono, što zna da mora da postane makar kasnije svojinom njihove duše, njihove sviesti, pa im to ne će da krati, da mu ne spoćitnu, kad odrastu, e im je i to glavno prešutio. Pućki učitelj vrši i tu svoju dužnost koliko može i bolje znade, ali o tome on ne nalazi ništa ni u školskim knjigama ni smije da bilježi u knjigu izcerpljena gradiva. Ono što on tu upisuje, ono što u pogled patriotskog uzgoja nalazi on u škol. knjigama, sve je to nenaravno, nategnuto, šareno, gdje gdje doskoćljivo, al nigdje čisto, jasno, ko što bi moralo da bude.

I s ove dakle strane moralo bi se već jednom u našim školama počeo zdravo, istinito i bezobzirno djelovati. Ali, kako rekosmo, dok vlada u njima i nad njima današnji sistem, sve će i unapried biti svirala na vrbi. Za to nema druge, nego da sve naše narodne snage usredotoćimo u borbi oko jednog samog cilja, t. j. oko sjeđinjenja, jer će samo u sjeđinjenju i naše školstvo najprije duboko odahnuti, a onda liepo procvasti.

Odahnuti i procvasti u ovakim prilikama, u kakvim se danas nalazi, ne može i ne će nikad školstvo naše pokrajine. Ono je danas sputano, sprićena mu je svako mogućnost, da u svoj organizam primi izvratne sokove zavremenog napredka, da se oslobodi starih zakrjavljenih formula i da se osovi na svoje noge.

Na potrvdu svega, što rekosmo navesti ćemo još jedan klasićni primjer, prije nego li završimo.

U jednoj našoj varošici sastali se i dogovorili marljivi i poduzetni učitelji, da će zavezati tećaj za analabete. Što smislili, to i izveli. Velikim marom i nastojanjem uspjelo im dobaviti u taj tećaj liep broj nepisanih, koje su oni uprav poštrovno svake večeri pri svieći poućavali. Tako je to išlo liepo napried i bilo je uprav krasna uspjeha. Svak je hvalio takovo nastojanje i divio se samozataji one dvojice učitelja. — Kad su bili baš najliepše s ponukom u tom tećaju pokročili njetko ih upozorio, da je sve to dobro, ali da gledaju nisu li slučajno propustili pitati dopust kod školske vlasti za takovo poućavanje. Učitelji se začudili. Kakav dopust, kad ovakova šta svak preporučuje? Pa će cijenili su da su imali radje pitati pohvala ili nagradu za takav rad, a ne dopust. — Medju djuo školska vlast dakako doznala za taj tećaj za analabete, i — biste li vjerovali? — šalje odmah nalog učiteljima u onoj varošici, da moraju s mjesta obustaviti svako dalje poućavanje analabeta, zamjerajuć im, što su to preduzeli bez predhodna dopusta. Na taj način školska vlast potezom pera posjekla je liepi rad i liepo nastojanje dvojice pućkih učitelja, mjesto da taj rad i da to nastojanje iztakne svim drugim učiteljima kao svićeli primjer. Naravska stvar, da se oni učitelji na ovakav uzvrat nisu više odvažili ni pomisliti, da nastave sličnim računom.

Ovaj slučaj govori najjasnije u prilog našoj tvrdnji, da je naše školstvo još i u robstvu starih, zakrjavljenih formula.

Ovakome bolestnome stanju stvari cijenili smo da će se ipak naći nešto lieka, kad je ono pokrajinskim školskim nadzornikom bio imenovan g. A Ströli. Ozbiljnost, kultura, stručno znanje i volja ovog čovjeka izpunjala nas je nadom, da će prilike našeg školstva krenuti na bolje. Danas smo još više ućvršćeni u uvjerenju, da ni najbolji, ni najumniji, ni najuzetniji čovjek ne može kod nas ništa, dok traje i vlada ovaj kćbni, ubitaćni sistem, pod kojim je naše školstvo daleko i daleko zaostalo i za školstvom Banovine za dobe zloglasnog tirjanina Khren-Hedervary-a.

Kraj takog sistema što može jedan čovjek, ma imao tišuć najboljih namjena? Ništa. Njemu su naprosto vezane ruke, doveden je u ambijent, gdje mora misliti i raditi po stino određenom reglamamu poput svih njegovih predša-

stnika, tako te brzo dodja i onaj čas, kad mu sve to dozlogrdi, a međuto ovamo u pokrajini pučko školstvo zaludu čeka, zaludu se nada u bolje dane.

I ovako ćemo još i dalje gledati, kako sve u nas kuburi i kuburi, dokle god ne izvoštimo sebi pravo samoodluke u našim narodnim pitanjima. Tek kad postanemo potpuno svoji, gospodari u svojoj kući, kad prestanemo dakle biti pod tutorstvom kulturtrigera, moći ćemo urediti sve naše posle, pa i naše školstvo onako kako moraju biti uredjeni u jednom slobodnom i naprednom narodu.

Na svima je nama, da to doba uskorimo!

Seoske blagajne i njihov savez.

U broju 47 „Hrvatske Rieči“ smo dokazali, da je u većini predjela goraje i srednje Dalmacije potrebna blagajnam velika svota novaca, ako će da udovolje svom cilju. Dokazali smo da one tih novaca ne imaju, nego da im je potrebno isti pribaviti bilo gdje. U tu svrhu je da im je vjerisija sigurna i da ubiju lihu, a one daju novac na uknjižbu, a novac moraju uzimati kod jedne ili druge Banke.

Drugim riečima, radi sigurnosti posla i radi lašnjeg kredita a i radi samog cilja, treba u blagajnam tih predjela uvesti, u svakom slučaju gdje se radi o većim svotama, uknjižbu duga na posjed.

Nego i gdje je takav način poslovanja uveden, posao zapinje, jer Banke obično ograniče svoj kredit na stanovitu razmjerno malu svotu. Onda poslovanje sa Bankam je prilično otežano i radi visine kamate i radi dotičnih mjerenja. Kad se dakle traži drugi put, praktičniji put za dobavu jeftinog novca, posve je naravno, a i povalno.

Njeki misle da bi tomu mogao doskočiti savez obstojećih blagajna u pokrajini.

Mi odgovaramo, da je moguće i to, ali da nije sigurno, s jednostavnog razloga što većina naših blagajna ne raspolaže velikim kapitalom, a onda i za to što dobar dio naših blagajna nisu vodjene kako treba, jer nemaju u pravu podučeni u bitnosti poslovanja i u točno vodjenje knjiga. Da je sam blagajnik tomu poslu vješt nije dostatno a nije ni uputno sve pripustati jednomu pa i najboljem. A kad blagajne nisu još na visini na kojoj treba da budu, kako da one sačinje nešto gdje treba i velike spremne, i velike poštovanosti, i velikog poslovnog vještva i strogog i neprekidnog nadzora i uztrajnog poslovanja?

Naše blagajne mogu u teoriji sačiniti savez, ali u praksi taj savez neće odgovarati potrebama i tim bi se više stevalo nego danas kad ga nemamo ili kad se blagajne priključuju vanpokrajinskim savezima.

Mi kažemo da je našim blagajnam još mnogo toga potrebno dok one budu kadre po sebi sastaviti savez koji bi im odgovarao, a dok toga potrebitoga one nemaju u obilnoj mjeri bolje i ne kušaju sa svojim savezom.

Ono potrebno doći će vježbom, djelovanjem, radom, naporom, zadržanim životom, zadržanim duhom, koji se tek kod nas počinje buditi od sna. Ono potrebno doći će stroгим nadzorom, neprekidnim podučavanjem. Ali do tada treba da se uztrpimo i da čekamo dok se uzgoji potrebite upravljajuće a i potrebite prave zadržane.

Medjutim ono, što bi trebao da budući naš savez bude blagajnam, ne valja osudivati. To je paće blagajnam nužno i sa novčanoga i sa moralnoga gledišta. To blagajne valja da traže, da nadju, da stvore,

A gdje će to naći?

Kod Zemaljskog Odbora, kao takovog, ne, jer on niti raspolaže potrebitim novcem a ni potrebitom kontrolom. Današnji nadzor zemaljskog odbora i kad bi htio ne može svemu doskočiti, a one podpore koje zemaljski Odbor daje, te su tako sićušne da su neznatne i bez korisne.

Jedini Vjerisijski Zavod mogao bi a i morao bi biti zadržanim blagajnam od pomoći. Njeki vrsti centrala. Vjerisijski Zavod je u načelu i stvoren da pomogne poljodjeljskom pučanstvu, a naprotiv vidi se svaki dan da je poljodjelac uprav na mukam ako će doći do zajma kod tog zavoda. Pa pravo kažu oni koji govore, da je taj zavod stvoren za Zadar i zadrarske talijanase.

Mi priznajemo da je poslovanje sa posjednikom ili tezakom prilično teško, ali to još ne uključuje da se Vjerisijski zavod pokrajine može oglasiti poljodjeljskim potrebama, paće mislimo da bi zavod poljodjeljske zemlje, kao naš,

morao tražiti načina da dodje do lakog poslovanja sa poljodjelcima te i sa malim i velikim posjednicima. A Blagajne su za to uprav kao stvorene.

Blagajne po Reifeisenovom sustavu kao što su naše jamče ciljem posjedom svojih družinara. Onda svaki veći zajam uknjižen je na posjed dotičnog dužnika. Tu je garancija podpuna i svestrana.

Vjerisijski zavod mogao bi dakle staviti se u izravni dotičaj sa Blagajnam t. j. njima, tim težačkim zavodima posudivati sve jednom kao i svakom drugom posjedniku. Na koji posjed kad Blagajna, kao takova, posjeda nema?

Polagano. Svaka Blagajna ima toliko uložaka da može i koji veći zajam d. t. i. Takovi zajmovi su uknjiženi na posjed dužnika. Ona da dobije od Vjerisijskog Zavoda stanovitu vjerisiju u iznosu ovog zajma ne bi trebala nego bilježnički ustupiti onu uknjižbu Vjerisijском Zavodu i bilježnički se obvezati da ona može tu uknjižbu zbrisati ili utjerati jedino dopustom Vjerisijskog Zavoda.

Ovako ili ovomu slično Blagajna bi imala onoliko vjerisije za koliko je de facto uknjiženim posjedom pokrivena. Osim toga ona bi i preko toga jamčila po zadržanom ugovoru sa posjedom ostalih družinara. Vjerisijski Zavod pako bio bi pokriven i uknjiženim imanjem i jamčenjem svih družinara.

Vjerisijski Zavod na ovaj način ne bi imao ni boljša ni sjegurnijeg dužnika od Blagajne. Njemu ne bi trebalo nego nadzirati poslovanje Blagajne, a za ostalo ni briga ga. Jer ovo, recimo da jedan dužnik čije je imanje uknjiženo Blagajni a po tom i vjerisijском zavodu, propadne, ipak ne bi od toga trpila stela ni Blagajna ni Vjerisijski Zavod, jer bi ostali družinari, jednostavno radi svoje koristi, odnosno da se očuvaju od štete, ovo imanje među sobom porazdielili.

Ob ovomu bi se dalo mnogo pisati, mi smo htjeli samo upozoriti na način kojim bi Vjerisijski Zavod mogao posloovati sa Blagajnam i tako odazvati se svojoj zadaci te pripomoći poljodjelcu, tezaku a ne, kako se često događa, liharu koji unistava i težaka i zemlju.

Može biti da se na ovaj predmet gdjekad povratimo, a za sada kažemo, kad naše blagajne ne mogu sačiniti svoj savez, kad je pripomoć zemaljskog odbora mršava, paće kad smo uvjereni, da je svaka pripomoć šteta, bilo za zemlju bilo za pojedinca, kad se Vjerisijski Zavod drži gradova i velikih posjednika, trgovaca novcem itd. kad naše Blagajne nemaju od nikad potrebite pomoći, ne na dar nego uz povrata, zašto bi se pričelo da se, koja hoće, priključi ljubljanskoj svezi, koja im de fakto daje novac i upute i nadzor uz najbolje uvjete?

Novac je novac, kažu njeki, to radi sveza iz koristi.

Ovaj prigovor je bez temelja, jer ni drugi ne daje iz ljubavi. A da rećemo pravo nas čovjek i ne treba toliko ljubavi koliko pomoći. Zarekli smo se. On treba ljudi koji iz ljubavi za njega rade i koji ga iz ljubavi nastoje osloboditi najgorog bica, lihe. Ali za to treba novca. Eto to je sve. Ako koja Blagajna u tu svrhu uzimlje novac i kod Slovenaca čini dobro i plemenito djelo.

Ostali prigovori kao da su Slovenci nami tudji, kao da su klerikalci i t. d. neimaju za ozbiljna čovjeka nikakva snisla i ne treba se njima baviti.

Trgovački spor Austrije sa Srbijom.

Pred nama je snedja knjiga sa diplomatskim dopisivanjem u poslu trgovačkih pregovora Austrije sa kraljevinom Srbijom. Između ostalih predložena je i ona delegacijam koje već viećaju.

Iz tih spisa izbija s jedne strane samovolja jačega i postojana obrana slabijega. Izbija nastojanje Austrije da u Srbiji i sa odlukom Srbije zapovieda kao u svojoj kući, a ta nastojanja Austrije, čim se dalje pregovori vode tim su očitija, bezobzirnija. Čim bi Srbija pristala na jedan austrijski zahtjev odmah bi Goluchowski postavio koji novi, tako da izgleda te je njegova želja bila Srbiju poniziti, zaharčiti, dignut joj pravo samoodluke.

Diplomacija austrijska pri ovim pregovorima pokaziva se bahata do skrajnosti valja jer je diplomacija Srbije uzveličavala moć susjednog carstva. Ali to uzveličavanje sledilo je uvijek popraćenog sa liepim, odlučnim „ne možemo“, „ne ćemo“.

Pregovori su se prekidali, kako je već po-

znato, ali metoda bahatosti uvijek je ostajala ista te se i povećavala, kao što se i način srbijanskog odklona nije ublaživao nego na sve to veću bahatost sve to energičniji postajao.

Tečaj pregovora služi u istinu na čast diplomaciji Srbije, kao što je za diplomaciju austrijsku dokaz samo prazne grofovske ili barunjske umišljenosti.

Da čitatelji vide kako je Srbija porazila diplomaciju austrijsku prenosimo zadnju notu.

To je posljednja nota vanjskog ministra Dr. Vučića na grofa Goluchowskoga. Dr. Vučić ovako piše: Kraljevska Srbska vlada bila je prožmana željom i težila je preko celog teka trgovačkih pregovora sa susjednom monarhijom, da što pješnije dodje do zaključka takova trgovačkog ugovora, koji bi zadovoljavao i bio koristan obim ugovarajućim državama. U teku pregovora kraljevska vlada Srbija je dala nestrannih dokaza ove svoje težnje. Nova trgovačka politika velike susjedne monarhije pokazuje težnju, da svoje agrarne proizvode zaštiti u obće od inozemne, po tome i od srbske utakmice. U tu svrhu ona je zapriečila uvoz cerealijske uslied velike carine, te je uslied prekomjerne povisiće carine na žiro blago i na svježe meso, kao i uslied nepristajanja da se obnovi veterinarska konvencija izavazna ograničenje uvozne količine žirov blaga iz kraljevine Srbije. Ovakim postupkom bio bi izključen uvoz srbskih cerealijska na tržišta Austro-Ugarske, a znatno otežan izvoz žirov blaga i svježeg mesa, koje sačinjava najveći i najglavniji dio srbske proizvodnje. Na ustrb Kraljevine stvoren je uslied ove nove politike susjedne monarhije novi temelj, koji se bitno razlikuje od dosadašnjeg trgovačkog ugovora izmedj obih država. Spram ovih novih odnošaja nije kraljevskoj vladi preostajalo drugo, nego u pregovorima sa carskom i kralj. vladom zatražiti jamstvo barem izvoz žirov blaga i svježeg mesa u susjednom monarhiju, a za najveći dio drugih srbskih proizvoda bila bi se sama pobrinula, da im nadje druga tržišta. Dosta je uzeti u obzir vrstu produkcije u kraljevini, da se zaključi, kako bi za kraljevsku vladu odpaio glavni temelj za sklopljenje jednog trgovačkog ugovora sa susjednom monarhijom, ako po njemu nije Srbiji osigurana stalni izvoz žirov blaga, svježeg mesa i peradi i neprekidni provoz zaklanog blaga i peradi.

Kako je pak daleko kraljevska vlada iz razloga dobrog prijateljstva sa susjedom išla u susret zahtjevima carske i kralj. vlade e da što mogućie više zaštiti barem promet glavnih predmeta srbske proizvodnje i da tim osjigura do stanovitog stepena trajnost trgovačkih odnošaja sa susjednom monarhijom, lako je pozabirati iz slediećih činjenica:

a) c. i k. vlada postavila je zahtjev, da kraljevska vlada napusti carinski savez s Bugarškom ili da usvoji one prinake, koje bi bile od nje predložene. Da očit dokaze, koliko drži do dobrih trgovačkih odnošaja sa susjednom monarhijom, kraljev. vlada na zadnji zahtjev c. i k. vlade pristala, i ako je bila osvjedočena o veličini žrtve, koju tim doprinsala.

b) Tekom pregovora za trgovački ugovor c. k. vlada je u pomemoriji 5 Aprila prikazala svoje zahtjeve i postavila među dotične uvjete tražbu, da kralj. vlada ne smije povisivati carine na uvozu iz Austro-Ugarske. I ovaj zahtjev bio je od kr. vlade poprmljen uz uvjet, da se pridrži status quo carinskih prihoda Kraljevine.

c) c. i k. vlada je suviše postavila zahtjev, da kraljevska vlada mora prihvatiti taj uvjet, da će uz jednakost vrsti i cene davati prednost industrijskim proizvodima susjedne monarhije prigodom državnih dobava. I ako državne dobave nemaju nikakova saveza s trgovačkim ugovorima, kraljevska vlada iz prijateljskih obzira, jedino pogledom na formu, koja se ne bi protivila neodvisnosti i časti kraljevine, došla i ovome zahtjevu u susret i obećala, da će učiniti naruče kod austrijskih i ugarskih industrijanata u vrednosti 26 milijuna dinara, uz opazku, da nije poželjno da se u trgovačkom ugovoru razpravlja o državnim dobavama.

Sve ove i u ovom obsegu učinjene konce-

sije, koje je kralj. vlada na zahtjev c. i k. vlade učinila, jasni su i neosporni dokaz njezine iskrene želje, da dodje susjednoj monarhiji u susret baš u času kad su zahtjevi Srbije bili izključivo svedeni na jamstvo uvoza žirov blaga, svježeg mesa i peradi u Austro-Ugarsku, te na provoz zaklanog blaga i peradi. S tog razloga kralj. vlada je cijenila da ima potpuno pravo očekivati, e će c. i k. vlada njezinu zadnju notu od 25 avgusta prihvatiti kao temelj daljnjim zajedničkim pregovorima i za to ju je još teže iznenadilo očitovanje, da se c. i k. vlada ni polovično ne zadovoljava, kako se to vidi iz zadnje note u popnista kralj. vlade.

Prijateljskim namislijama susjedne monarhije svedijilj ohrabrena, kraljevska vlada je s najvećom pripravnošću došla u susret njenoj želji sadržanoj u posljednjoj noti, te je nakon zrelog promišljanja došla do zaključka, da ne smije pri državnim dobavama dozvoliti nijednoj državi koncesija, koje bi značile njeko pravo prvenstva, pravo, koje se ne da združiti ni sa shraćenjem državnog prava samoodluke ni sa načelom slobodne utakmice, i koje kao takovo nije bilo još nikada poprmljeno u nijednom do sad sklopljenom trgovačkom ugovoru izmedj samostalnih država, jer stoji u očitom protulivju sa priznatim i utvrđenim načelom najvećeg pogodovanja. U ovom svom zaključku kraljevska vlada je bila osnažena i opravdanom bojazni da bi slične koncesije izazvale nesporazumljenja i trenja, koja bi prijateljske odnošaje sa susjednom monarhijom, čije prijateljstvo Kraljevina visoko ceni, nijesto ojačati, oslabila.

Kraljevska vlada očituje uvjerenje, da će c. k. vlada znati pravo uvaziti obzirnost nastalu iz bojazni od raznih nesporazumljenja zanimanih stranaka i s pravom se nada, da će se c. i k. vlada zadovoljiti s koncesijama, koje kraljevska vlada, da odkloni svako nesporazumljenje, ustanovljuje u svojoj zadnjoj odluci. Ova odluka, u koliko se odnosi na dobave, sastoji tačno u ovome: Kraljevska će vlada uz jednakost cene i vrsti učiniti naručaba kod industrijanata susjedne monarhije u vrednosti od 26 milijuna dinara, pridržavajući sebi potpuno i neograničeno pravo naručiti topove i topovski materijal u obće gdje god kadgod bude po svojoj namisli hotjela.

Poslo životni interesi Srbije traže, da se srede što prije trgovački odnošaji s drugim državama i tim uredi svoj uvoz i izvoz, kraljevska vlada je stupila sa trgovačko-ugovorne promete s drugim državama. Kraljevska vlada je u isto doba primorana izjaviti c. i kr. vladi, da se moraju naravski smatrati kao opozvane sve koncesije i ponude učinjene tekom pregovora, ako c. i kr. vlada ne kani prihvatiti navedeno stanovište kraljevske vlade. U isto doba časti se kraljevska vlada izjaviti, da će i unapred bit vodjena u svojim odnošajima prema moćnoj susjednoj Monarhiji obzirima dobrog susjedstva i prijateljstva i izrazuje nadu i uvjerenje, da će e i ona kod carske i kraljske vlade naći uvijek sklonosti, koja će te njezine iskrene namjere omogućiti i oblaškati.

S ovim odgovorom diplomacije Austrije dobila je po nosu, a sada ga delegacije moraju progutati ili sankeionirati nastalu skupocu u mesu koja tišti pučanstvo cele Austrije.

I ovaj spor dokazuje da jakost i bahatost nisu jedini uvjeti za postignuće svrhe.

Paće protivno, mala država kao Srbija, svojim dostojanstvenim držanjem, uspjela je da je nabavila topove gdje je htjela, a na 26 o. m. austrijska je diplomacija bila prisiljena, da se ponovno ponizi i da pošalje notu na srbijansko ministarstvo vanjskih posala u kojoj izjavlja da pristaje na zahtjeve Srbije. Bahatost se sama kazni.

DOPISI.

Knin. (Poštarski, brzojavni ured u Kninu). Sirom cele Dalmacije ne će ostajati, manji i kukaviji poštarski ured, kao što je u Kninu. Namjestaj je jednog odjela za listove i pošiljke pri zemlji, a za brzojave i doznake na prvom katu,

neke uzke ne odgovarajuće zgrade za jedan poštarski ured.

Stranke kad imaju opremiti preporučeni list, doznaku, ili koju pošiljku, kad stupe na opremni činovnički prozor, treba da metnu rubac na nos, za da ne idahu neugodni smrdljivi zrak, jer je velika tlesnoća, a pun ured „prtljaga“: smotaka, kašetica, vresa, i u zamotim od krpe zečevi ili koji drugi lov, a u pleternim košarama i kašetama od petroljka, pulastri, patke, guske ili tuke, a za tvrtku Steinbeis po najviše, golubovi, ili u kasetama njemački „Kvargl“, što šalju preko kninske pošte u Drvar“, to sve stoji nagomilano u jednom odjelu uz prisutnost dvaju činovnika, koje skoro ni opaziti nije između onog „skladišta“ ni u sred podne, da svieća unutra ne gori, to tu vlada tako pokvareni zrak, kojeg ti činovnici moraju za milost i nemilost gutati; tako jeisto na prvom uzkom katu, skoro uvijek svieća u hodniku za da stranke mogu doći do činovnika i opremiti svoje poslove.

Ured ima upravitelja, 4 činovnika i 2 listonoša. Ako se pogleda, na ovo osoblje, svak bi rekao da su Lazarci, iz gruba uskrnuli, izašli da se naučavaju malo zraka i sjaj blagov sunca, ili bolje sjaj mjeseca, jer preko dana njima je noć u onakovo uredu.

Skoro niti jedan da je zdrav, a i kako mogu biti, kad žive u onakom smradu. Ipak ovo malo osoblja, mora da oprema, najprvo: Knin, tvrdku Steinbeis, poštu Biskupin, Kistanje i Vrtnik, te sela Kosovo, Orlić, Blakupija, Podkonje Vrtnik, Zagrabić, Radučić, Topolje, Kninskopolje, Vrpolje, Golubić, Plavno i Strmicu.

Ovo mora da činovnike tjera u očajnost, a tko „Befe!“ daje malo za ovo baše.

Za danas dosta. Do koga je, neka providi, jer ljudi nijesu živine, a i za živine gospodar se stara.

VIESTI.

Hrvatski sabor. Većina sabora je već izradila i objelodanila osnovu adrese koja će brzo doći na razpravljavanje. Ova osnova nije nego paragrafa krležskog ručnog pisma te se u njoj naglasije potreba ustavnih reforma i izbornog prava na temelju sveobuhvatnog prava glasa. Glavno i novo je u osnovi da se naglasije potreba pripojenja sadašnje Dalmacije i to prema nagodbi uz izjavu o uvjetima. Osnova adrese inače ne dira nikakvih državnopravnih pitanja. A to je dobro, jer najprije sabor izabran na temelju obuhvatnog prava a onda rješavanje tih pitanja.

Uz druge zaključke i zakonske osnove primio je sabor i zaključak da se izabere odbor od 5 lica, koji će se pokriti da se u domovinu prenesu ostanci naših mučenika Zrinskog i Frankopana. Predložio se još da se prenesu i kosti mučenice Katerine Zrinjske i da se dan smrti Zrinskog i Frankopana proglasi narodnim blagdanom i da im se podigne spomenik.

Izlet. „Hrvatski Sokol“ u Vodica, sudjelovanjem „Šibenske Glazbe“ priredjuje na Nikoljdan izlet po ovome programu: Na 6 prosinca 1906: Polazak iz Vodica u 5 sati jutro, preko Putica na Stankovec. — Dolazak u Stankovec u 9 i po sati jutro, gdje će se izvijati proste vježbe.

Prolazak iz Stankovaca u 1 i po sat popodne preko Budaka, Pristega, Ceranja, Miranja na Benkovac. — Odlazak u Benkovac između 5—6 sati popodne (na večer). Pozdrav obćini. Ohod kroz varoš.

Na 7 prosinca 1906. Proste vježbe u Benkovcu preko Jutra. Polazak iz Benkovca u 10 sati u jutro preko Kožulovca, Bulića, Lišana, Ostrovice, Začvica, Brihriških Mostina, Ladjevaca, Čiste Male, Gaeleza. — Dolazak u Vodice u 7—8 sati večerom.

Putem i u gornjim mjestim, kroz koja prolazi četa, svira glazba.

Veliko nasamarenje. U Zagrebu je ovih dana došao neki varalica Strassfog pod imenom ministrielnog savjetnika Bergera. On je uz predućnu obavijest da dolazi, odsjeo kad nadbiskupa Pasiolovića. Vozio se njegovom kočijom po Zagrebu, držao dva duga sastanka sa Dr. J. Frankom, bio u audienciji kod bana i napokon izmamio dvojici kanonika 1800 K.

Ovaj varalica je već od prije pokazao da zna izvesti finih, ali teško da je koji izveo ovaku krad u Zagrebu. Međutim isti je ulovljen i valjda dođe do razprave u Zagrebu. Ta razprava biti će svakako veoma zanimiva, jer je i sam oči zanimiv s toga što je ovaj varalica uspio da vodi dogovore u ime bučke kamarile.

Talijanski list u Zadru ima dopis o nejakvim izgredima u Šibeniku. Pustimo ih neka pišu, ali je ipak smatratno i kukavno, kriomčarski, denunocijanski, platenički, talijanski, da se u tom dopisu potvare c. k. sudski pristušnik Derado kao organizator njegov napadaja, kad taj gospodin nije tu ni bio, ni za taj napadaj znao i kad u obće tog napadaja nije ni bilo. U jednu rječ tako mogu radići talijanski i kukavice.

Pišu nam iz pokrajine da na stanovitom sudu ima sudaca talijanaša koji su veliki strančari

i koji se do prigode ne ustručavaju hvaliti kako bi na Hrvate pucali, a ipak u strančarim stvarima znadu... biti objektivni. To da su već dokazali. Pišu nam da ima i savjetnika na tom sudu, koji znadu pisati in punta i još... kojesta drugoga nam pišu, ali mi ne čemo za sada imenina na javu.

Savez talijanaša i Hrvata. Ima listova koji se vrtuće zauzimalju za taj savez kao splitska „Sloboda“. Ovima odgovara „Omnibus“ list istarskih Hrvata: „Ako još ne odgovara istini da su Hrvati Istre prošli u ofenzivu, to će, pomoću Božjom, sliediti u ne daleku budućnost, čim se oslobode njeka mjesta iz kojih su se Hrvati Istre morali povući pred silom talijanskim, pomaganoj od vlade austrijske, toliko prezrene od talijanača. To je i naravski jer će Hrvati moći kazati: nemožemo ništa izgubiti, a sve dobiti.“

„Naše je uvjerenje, govori „Omnibus“, da vladajuće stranke u Istri ne će doći k pameti nego poslje poraza ondje gdje se drže da su nepredobivi. Taj poraz neće doći od nas, ali je potrebno da dodje.“

„Slobodi“ na uvažanje, da već jednom prestane baviti se političkim dangubam.

Naše krnj-željeznice, odnosno njihove uprave, nikako ne mogu da pojme, što je to red i čistoća. Putnički su vozovi traljavi i tako gnusni, da čovjek, kad se vozi u trećem redu primoran je sobom ponieti čaršav, kojim će očistiti sjedalo i staklo. Vozovi su iztrošeni, a po tom klimavi i stari, da je čudo, kako se jednom ne razpnu na putu i ne prozrokuju groznu nesreću. Danas je i promet na željeznicama mnogo veći nego prije, pak bi s toga i bila nužna jedna obćenita promjena, kako u vozovima, tako i u mašinama.

Iz priljavog čuena, u kojem je smještena naša Gradjanska škola, zagnusio smrad ljudske izmetine, što se slijeva u prohod tik drugog razreda i ratarskoga tečaja. Vlastnik kuće nije se postarao, da popravi ciev i prohod, već je prosto letos dao zatvoriti zahod, a djecu u slučaju potrebe uputio u mračni kut, bez zraka, svjetlosti i odnue. Ovako stanje još traje. Tko ne vjeruje može se lako i brzo osvjeđiti kakvoj su pogeljivi zdravlja izložena naša djeca. Quo usque tandem!?

Iz Opuzena nam javljaju, da su tamo na 20 stud. dobili svoj mali sud, koji im je bio toliko potrebit. — Koneom ovog mjeseca izlazi će proslaviti prvu godišnjicu lanjskih obć. izbora, usljed kojih je obćina Opuzenska bila oteta Omanovcima.

Iz Prvić-Luke primili smo odljup dopis proti drzovitom postupanju onog seoskog glavaru. Znajuć, da iznašanje njekih stvari kroz novine slabo pomaže u stanovitim slučajevima, svjetloali bismo ono seljane, da se obrate skupnom tužbom na nadležne vlasti.

Tuže nam se iz gradjanstva na neotesano pošašanje Negrieva jednog agenta, opaženo dne 28 stud. na povratku parobroda iz Rogoznice. Ne zalazimo potanko u stvar, samo napominjemo, da u to sve plodovi onih osjećaja i onog razpoloženja, što g. Negri goji prema ovome pudaštvu. Takove agente g. Negri drži čvrsto u svojoj službi, a opušta rudišnog i skladnog činovnika.

Njeki certifikatiste tuže nam se, da su im bile odbijene sve natječajne prošnje na otvorena njeka mjesta na sudovima, a samo za to, jer da ne znadu talijanski, dok oni izpostavljaju, da ga poznađu, i su u stanju rješiti svaki posao i na tom jeziku. Na to nepravica upozorjuju Društvo certifikatista u Beču i narodne zastupnike.

† Anka Bergnoecha od Karne. Obć. tehnika čestitog g. Ive Cergnoecha zadesila je težka obiteljska nesreća. Na 23 stud. u 4 sata u jutro preminula mu je nakon kratke, ali preteške bolesti dobra supruga Anka u 31 godini svog života, ostavivši za sobom dvoje nejake djece. Njezinu ranu smrt svak je živ u gradu požalio. Na 29 stud. u 3 sata po podne bio joj je vrlo liep sprovod, za kojim je stalo brojno otmjeno gradjanstvo. Pokojnici bila laka zemlja a suprugu i svojti naše najsrudnije saučesice!

Nesretno pala. Na 19 o. mj. oko podneva Vica Zorić uđ. a p. Šime nosila ručak svome oteu, radniku u Črnici. Nehote pala niz jedan zid, te razbila glavu. Bila je poveljena najprije u ljekarnu P. Berša, gdje joj je pružena prva pomoć, a onda pošeena u bolnicu.

U zadnje doba sve to više preotimlje maha noćno lumpanje stanovitih neurednjaka. Ima noći, kad se od njihove cike i buke ne može u grad spavati. A ta lumpanjavanja obično svez rlo, jer se najzd mamurni ortaci posvade, izbiju, a kad što i rane. Ovakovim neurednostima treba da pozvane vlasti stanu sasvim na put. U tu svrhu pohvalno je i to, što je obćinsko upraviteljstvo otvorilo natječaj na mjesto redarstvenog povjerenika i na dva nova mjesta redara, jer je tako nadati se, da će redarstvo moći napried uspješnije vršiti svoju i onako težku zadaću.

Povjerenstvo. Prije konačnog (P) uređenja osnove lučkih radja u Šibeniku, doći će ovdje dotično povjerenstvo, da istu osnovu uzme a potres i

razporedi gradnju i rok, do kojeg bi imala bit razvršena. — Sve su to liepe rieči i obećanja, ali mi Šibeničani htjeli bismo već jednom vidjeti pomorsku vladu na pravom, ozbiljnom djelu za luku šibensku, koja je tako grozno zapuššana, da je obćina već do sada morala trošiti, da sačuva bar ono, što se dalo u obće sačuvati.

Predstava u „Sokolu“. bit će sutra u nedjelju na večer. Davat će se: „Lieki proti punicama“ i „Jedan sluga, a dva gospodara“. O zabavi izvjestit ćemo u drugom broju.

Na adresn družtava i zabavnih odbora. Dolazi opet zimsko doba kad se prireduju tolike zabave, plesovi i koncerti. Lanjske su godine samo nekako vrlo riedka družtva uvažila molbu „Čirilo-Methodskih zidara“ i liepila na pozivnice ili ulaznice za zabave čirilo metodski narodni biljeg.

Vrlo riedka su to bila družtva, koja su kraj svoje koristi pomislila, da treba i za „Družbu“ zrtvovati koju krunu i time pokazala, da shvaćaju zadaću i svrhu družbe sv. Čirila i Metoda u Istri, da shvaćaju njezinu zamašnost i pobrebu, da se spasi Istra od Talijanača, da se sačuva hrvatstvo Istre.

Pozivamo i molimo ove godine sva družtva i sve zabavne odbore, da ne zaborave na „Družbu“ nego nek liepe na pozivnice i ulaznice narodni biljeg po 2 pare komad.

Biljeg se naručuje kod kluba „Čirilo-Methodski zidari“ u Zagrebu.

† Simun Gregorčić. Bratski slovenački narod plače ovi dana nad grobom svog najboljeg i najmilijeg pjesnika Simona Gregorčića. U Sloveniji su njegove ljudske, melankolične pjesme bile kroz populame, bile su upravo pirasle sreću naroda, koji ih je pjevao kao svoje vlastite.

Mnoge od tih pjesama prevedene su i na hrvatski jezik navlastilo od našeg pjesnika Josipa Milakovića.

Prvome slovenačkom pjesniku Slava!

Konferencija Sv. Vinka de Paoli u Šibeniku — primila je od jednog gospodina koji želi ostati anonimn K 50, na korist družtva.

Uprava družtva ovom plemenitom gospodinu najsrudnije zahvaljuje, upozorjujuć i druge da sliede primjer ovog plemenitog gospodina.

Za družbu Sv. Čirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo od gosp. Jakova Kapetanovića K 2 — a to od jedne oklade dobivene. U počast smrti Petra Jurisčića a od gosp. Pia Terzanovića K 2. U počast smrti Anko Bergnoecha. Od p. n. gg. Nikole Subotića K 3, Finček Delfin K 2, Josip Trilaja K 1, Andjeo Duka K 1, Iviša Zorić K 1, Krešimir Novak K 3, Antun Dvornik K 3, Frano J. Pasići K 5, Ante Vendler K 3, Pio Terzanović K 2, Juraj Grimani K 1, Jakov Kapetanović K 1, Vica Jurisčić K 2, Ivan Fulgosi K 4, Obitelj Petra Berša K 2, Grgo Košan-Markov K 2, Josip Eskeriz K 2, Ante Fulgosi K 2, Dr. Ivo Krstelj K 5, Stjepan Zijačić K 2, Marko Protega K 2, Josip Karadjole K 3, Krste Karadjole K 2, Radolf Pauri K 3, Dinko Sirovica K 2, Zvonimir Rakamarić K 1, Pavo Kovačev K 5.

Ukupno K 69.

Prije izkazanih K 897:79.

Svega K 966:79.

Napried za našu Istru!

Žigice kluba „Čirilo Metodskih zidara“ u Zagrebu. U zadnje doba opažamo hvalevrijedno nastojanje dalmatinskih trgovaca, da pomognuosti, što više razpcaćavaju žigice kluba sv. Čirilo Metodskih zidara* u Zagrebu, koje poizvaja jedina hrvatska tvornica žigica u Osijeku. Mi velimo, da je nastojanje veoma hvalevrijedno, jer trošenjem tih klubskih žigica ne samo da doprinášamo svoj obol istarskoj družbi sv. Čirila i Metoda, već tome i podupiremo domaću hrvatsku industriju. Među trošećim općenstvom uvriježen je doduše posve krivi nazor, da od svih klubskih žigica istarska družba ne imu koristi, pa traže većim dijelom jedino t. zvane prave Čiril-Methodske žigice sa zvjezdom. Ovak postupak općenstva posve je neopravdan, jer u koliko smo mi upućeni klub Čiril Metodskih zidara ustrojen je baš lih u tu svrhu plemenitu, da u Hrvatskoj i ostalim hrvatskim zemljama „akuplja“ prinose za istarsku družbu.

Pa kad je družba sv. Čir. i Metoda u Istri sklopila svojedobno, uslijed krive upute, ugovor za izdavanje družbinih žigica sa bečkim njemačkim tvorničarom i kad su te strane žigice počele po hrvatskoj iztkivati domaći osječki proizvod, tad je klub „Čir. Met. zidara“ sklopio ugovor sa hrvatskom tvornicom u Osijeku, da ona izdaje po klubskim imenom žigice, prihod kojih također, uz ostalo prinose skupljene po tom domorodnom klubu, ide u korist mile nam istarske družbe.

Za to u budućno ne možno više tražiti krivo nazvane prave „Čiril-Methodske žigice“, nego kupujmo samo žigice kluba „Čiril Metodskih zidara“, koje nose na etiketi sliku sveslavenskih apostola sv. Čirila i Metoda. Time ne samo da pomažemo u istoj mjeri istarsku družbu, nego time vršimo još i dru-

gu svetu domoljubnu dužnost, naime podupiremo našu hrvatsku industriju. Pod lozinkom, svoj k svomu* kupujmo samo hrvatske žigice, t. j. one kluba „Čirilo Metodskih zidara“ u Zagrebu.

Najviše odlikovanje, državnu počastnu diplomu na česko-njemačkoj izložbi u Reichbergu dobilo je za svoje izvorne Singerove šivaće strojeve i za proizvedene uzorne radnje i imjeta veziva Dioničko Društvo šivaćih strojeva Šingera i Dra. — U savezu s oglasom u današnjem broju o tim strojevima donosimo, zamoljeni i ovu viest.

Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik

PETAR PILIĆ.

Tisak: „Katoličke Hrvatske Tiskarne“.

Br. 9639.

2—2

NATJEČAJNI OGLAS.

Otvara se natječaj na dva mjesta redara kod ove obćine.

Plaće je svakomu od K 720 i pausal za odjela od K 160 na godinu.

Plaću i pausal primati će u poplatnim mjesječnim obrocima.

Od redara iziskuje se:

- 1) neprikoran život i dostatna umna i tjelesna sposobnost,
- 2) doba od 24 godine najmanje, a u obće ne više od 40 godina,
- 3) podpuno poznavanje hrvatskog jezika.

Natječajni prikazati će molbe ovom obćinskom Upraviteljstvu do 15. prosinca 1906.

Za ravnanje natječajtelja, pribuće se, da će se kod ove obćine kroz kratko trieme reorganizirati redarstvena služba, te će se redarstvenom osoblju povisiti plaće i imati će pravo na mirovinu.

Od Obćinskog Upraviteljstva.

Šibenik, 22 studenoga 1906.

Načelnik

Dr. KRSTELJ.

Prisjednik

P. Čikara.

Br. 9639.

2—2

NATJEČAJNI OGLAS.

Otvara se mjesto redarstvenog povjerenika kod ove obćine.

Uslijed zaključka obćinskog Vieća primljenog u sjednici 15. Listopada 1905, primati će u predplatim mjesječnim obrocima propisanu plaću od K 1600 na godinu, a imati će pravo na 3 petgodišnje doplate od K 200 svaku.

Redarstveni povjerenik ima pravo na mirovinu u smislu pokrajinskog zakona 28 veljače 1899, nakon jednogodišnje kušnje.

Natječaj traje do 15 prosinca 1906.

Od natječajtelja traži se, da svojim molbama prilozie sljedeće:

- 1) Krštenice,
- 2) Svjedoebu ponašanja,
- 3) Svjedoebe o dosadašnjem službovanju i
- 4) Dokaz da poznaju hrvatski.

Od Obćinskog Upraviteljstva.

Šibenik, 22 studenoga 1906.

Načelnik

Dr. KRSTELJ.

Prisjednik

P. Čikara.

Radi razdiobe između vlastnika prodaje se cijelo imanje sastojće: dvokatna kuća sa tarasom, dućan sa magazom, veliki uredjeni vrt, zdenac i dvorište; sviše jednokatna kuća u svrhu magazie i pivnica sa dvorištem.

Položaj je najsgodniji, kraj državne ceste u Šibenskom Varošu. Poblize kod našeg uredništva u Šibeniku.

Podpisani traži poštena slugu radina i sposobna poljskom i vinogradarskom poslu. Isti mora da je proviđen obćinskom knjigom i da je punoljetan. Plaću odmjeravam prema radu i maru osobito u poljskoj radoti i uz obstruatu osamdnnevno kušnju.

Vodice (Šibenik)

1—3

Joso Šprljan, posjednik i poveljeni mešetar.

